

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика
модернізації України: політичні, юридичні, економічні
та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.*

*IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного
розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.*

*Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні:
стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 31.10.18)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. “Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”, 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. “Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”, 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. “Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”, 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

Дорошенко Л. С., Лапицька Н. І.

Удосконалення управління зайнятістю як передумова
збереження трудового потенціалу 193

Владика Ю. П.

Кризові явища: причини та наслідки 196

Середюк К. В.

Методичні засади управління корпоративною соціальною відповідальністю..... 199

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Домків Т. С., Чолишкіна О. Г.

Криптоаналіз алгоритмів шифрування з використанням технології CUDA 204

Рябокін Ю. М.

Впровадження технології блокчейн в Україні 207

Ліскін В. О.

Онтологічний інжиніринг систем електронного навчання 211

ІV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України

в умовах європейської інтеграції”

(14 листопада 2018 р.)

Буковинська М. П.

Ділова поведінка менеджера – як імпульс підвищення
ефективності діяльності підприємств..... 215

Братусь Г. А.

Оцінка світової практики здійснення розрахунків
із використанням платіжних карток..... 217

Кобржицький В. В.

Ризики зовнішньоекономічної діяльності та бізнес-планування 220

Козлова А. І.

Чинники, що стоять на заваді іноземному інвестуванню в економіку України 223

Колпаков В. М.

Проблеми людського розвитку в контексті євроінтеграційних процесів 226

Берестецька Л. М.

Деякі аспекти використання тренінгових технологій в підготовці менеджерів 230

Головач Н. В.

Професійна освіта як ключовий фактор розвитку трудового потенціалу України 233

Сомов Д. О.

Взаємозв'язок організаційної культури та стратегії організації..... 237

Бєлова А. І., Кокуба Є. М.

Теоретичні підходи до конкурентоспроможності підприємства
як засобу досягнення його стратегічної стійкості в умовах ринку..... 240

Бєлова А. И., Чайкара Анил

Целесообразность разработки бизнес-планирования продукции
предприятия в условиях рыночной экономики 244

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Актуальною є проблема недостатнього рівня задоволеності якісної потреби роботодавців в кадрах, що здебільшого обумовлено неефективністю існуючої системи професійної підготовки майбутніх фахівців, недоступністю систематизованої інформації щодо актуальних на ринку праці України професій, низьким рівнем взаємодії між роботодавцями та освітньою сферою, поширенням рівня доступності вищої освіти, тощо. Все це загострює проблеми надлишку низькоякісної робочої сили з вищою освітою, зменшує віддачу від інвестицій в людський капітал та стримує розвиток економіки. Відтак гостро постає питання вирішення проблеми підвищення рівня конкурентоспроможності фахівців для забезпечення ефективного функціонування економіки України.

Дослідженню професійної підготовки кадрів у контексті розвитку трудового потенціалу України, забезпечення відповідності кількісно-якісних параметрів робочої сили потребам економіки є достатньо поширеною тематикою досліджень вітчизняних вчених (О. Грішнова, Т. Заяць, А. Колот, В. Петюх та ін.). Однак, незважаючи на вагомість для теорії і практики отриманих результатів, залишаються недостатньо висвітленими питання щодо визначення ролі професійної освіти у розвитку трудового потенціалу України.

Мета дослідження – висвітлити роль професійної освіти як ключового фактору розвитку трудового потенціалу України.

Формування трудового потенціалу України, в першу чергу, відбувається за допомогою національної освітньої системи, а також зовнішнього оточення та ставлення особистості до саморозвитку. Система освіти є зваженим і комплексним механізмом, що охоплює всі сфери підготовки, починаючи від дошкільної освіти до підготовки наукових кадрів та самоосвіти, створюючи умови для реалізації концепції освіти протягом всього життя.

Професійна освіта є невід'ємною складовою формування конкурентоспроможності фахівця та розвитку трудового потенціалу України, що забезпечує отримання освітньо-кваліфікаційного рівня та з її допомогою відбувається становлення людини як професіонала, формування певного кола знань, вмінь, навичок, конкурентних переваг особистості. Освіта безпосередньо впливає на професійно-кваліфікаційну структуру ринку праці, рівень розвитку економіки та науково-технічного прогресу, накопичення людського капіталу суспільства. Тому забезпечити дійсно високий рівень конкурентоспроможності фахівця та майбутню ефективність його трудової діяльності можна лише за допомогою комплексного використання таких основних складових освіти: професійне самовизначення особистості; належний рівень освіти для обраної професії; високий рівень компетентності на основі забезпечення якісної, гнучкої та відповідної сучасним вимогам економіки системи підготовки кадрів.

Професійне самовизначення особистості в сучасних умовах відбувається стихійно та майже не враховує її індивідуальні здібності, структуру ринку праці, а також перспективність обраної спеціальності. В зв'язку з цим, більшість молоді не обдума-

но обирають престижні в суспільстві професії, такі як: юрист, менеджер, економіст, журналіст та ін. Однією з причин ситуації, що склалась, є поширеність державних і недержавних вищих освітніх закладів та можливостей отримати освіту не лише за рахунок держави, а інших суб'єктів домогосподарств. Процес отримання професійної освіти за вищеназваними професіями майже в усіх навчальних закладах є стандартним та здійснюється на основі загально установлених навчальних програм, більшість з яких не повністю відповідають вимогам сучасної економіки та не завжди забезпечують отримання кола необхідних професійних компетенцій.

Система професійної освіти є головним інститутом, де відбувається накопичення бази компетенцій фахівця, формування його освітньої та професійної складової конкурентоспроможності. На всіх рівнях підготовки формуються і розвиваються особистісні, загальнонаукові, загально-професійні, базові професійні, гуманітарні та соціально-економічні і професійні компетенції.

Професійна компетентність є складним полікомпонентним утворенням. Її обов'язковими складовими частинами більшість авторів вважають теоретичні знання, практичні вміння та значимі для виконання певної професійної діяльності особисті якості. Такі відомі вчені як, С. Дружилов, Е. Зеєр, Е. Клімов [2, 4, 5] додають до цього набору мотиваційно-ціннісний компонент, наголошуючи на тому, що особистісне ставлення до різних аспектів трудової діяльності, цінності, мотиви, установки можуть привести до різних результатів праці, навіть якщо за рівнем теоретичних знань і практичних вмінь вони мало відрізняються.

За думкою Е. Зеєра поняття компетентності інтегрує у собі не тільки когнітивну і операційно-технологічну складові частини, але й мотиваційну, поведінкову, соціальну, етичну, а також систему ціннісних орієнтацій [4, с. 43].

Професійна компетентність являє собою реальну, фактичну сукупність знань, умінь та властивостей працівника, набуту їм як в процесі навчання, так і в практичній діяльності, тобто це те, що людина фактично знає і вміє. На нашу думку, професійна складова компетентності – це здатність фахівця ставити перед собою професійні цілі та обирати шляхи їх досягнення самостійно, виконувати свою професійну діяльність у різних умовах, вивчати і оцінювати конкретні умови, явища і процеси, що мають місце в його професійній діяльності та ефективно на них впливати. Формування професійної компетентності фахівця являє собою складний і багатогранний психолого-педагогічний процес, який поєднує у собі застосування засобів як навчання, так і виховання людини.

Самоосвіта є ключовим компонентом формування освітньої та професійної складової конкурентоспроможності особистості. Вона є підґрунтям для формування і розвитку трудового потенціалу, в зв'язку з чим повинна здійснюватись паралельно з усіма рівнями освіти та протягом всього життя.

Найчастіше процес отримання професійної освіти складається з двох послідовних частин бакалаврату та магістратури, результатом закінчення якої є отримання диплома з відповідною кваліфікацією та безпосередній вихід підготовленого фахівця на ринок праці. Але в сучасних умовах цей шлях не забезпечує повного необхідного кола конкурентних переваг особистості, тому що характеризується недостатнім рівнем якості та незабезпеченим процесом професійного самовизначення, отримання знань, вмінь та компетенцій. В зв'язку з цим рівень конкурентоспроможності більшості фахівців є дуже низьким, що не дає їм можливості реалізувати свій трудовий потенціал в професійній діяльності.

Аналіз особливостей структури сучасної професійно-освітньої траєкторії особистості підкреслює необхідність індивідуалізації цього процесу, підключення до її

побудови окремих суб'єктів (підприємств, органів державного управління, органів системи професійної орієнтації населення, тощо). Отже, слід визначити якою повинна бути оптимальна професійно-освітня траєкторія майбутніх фахівців, та як забезпечити максимальну віддачу від інвестицій в людський капітал при мінімальних витратах часу на навчання для отримання максимального рівня конкурентоспроможності на ринку праці.

Основні умови оптимальної індивідуальної професійно-освітньої траєкторії майбутніх фахівців:

- наявність системи обов'язкової професійної орієнтації населення, здатної супроводжувати особистість на шляху його професійного становлення;
- компетентнісне наповнення змісту процесу освіти, що дозволить сформувати комплекс знань, вмінь та навичок необхідних для майбутньої професійної діяльності особистості, враховуючи наступність складових елементів системи освіти та необхідність накопичення компетенцій протягом життя;
- постійна самоосвіта і самовдосконалення особистості, що дозволить розвивати і підтримувати існуючий рівень її професійної компетентності;
- тісний взаємозв'язок між освітніми установами, роботодавцями та суб'єктами господарювання з приводу побудови змістовного наповнення навчальних програм, методичної, технологічної та фінансової підтримки;
- індивідуальний підхід до процесу навчання у початковій і середній школі, врахування здібностей і нахилів кожного з учнів;
- врахування загальноосвітніх та вітчизняних тенденцій розвитку економіки і ступеня збалансованості ринку праці при формуванні ліцензійного обсягу підготовки кадрів, побудови якісного наповнення освітнього процесу;
- розвиненість мережі післядипломного навчання і підвищення кваліфікації, в тому числі за рахунок підприємств, організацій, установ;
- мінімізація витрат часу на формальну освіту за рахунок компетентнісного наповнення освітнього процесу і саморозвитку особистості;
- постійний моніторинг змістовного наповнення навчальних програм відповідно потребам роботодавців;
- розвиток системи навчання протягом життя.

Отже, результатом такої професійно-освітньої траєкторії є сформований конкурентоспроможний фахівець, здатний швидко адаптуватись в професійній сфері та постійно самовдосконалюватись з метою накопичення та розвитку своїх конкурентних переваг. Результати прояву побудованої такої професійно-освітньої траєкторії фахівця можна розглядати на індивідуальному, виробничому та державному рівнях. Побудована на основі компетентнісного підходу система професійної освіти у сукупності зі зваженою системою професійної орієнтації й ідентифікації є основою для формування конкурентоспроможного фахівця сучасного типу та вирішення широкого кола макро- і мікроекономічних проблем щодо розвитку трудового потенціалу України.

Джерела

1. Грішнова О. А. Соціальна відповідальність в контексті подолання системної кризи в Україні // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 1. – С. 39–47.
2. Дружилов С. А. Психологические проблемы формирования профессионализма и профессиональной культуры специалиста / С. А. Дружилов. – Воронеж: ИПК, 2000. – 127 с.

3. Заяць Т. Продуктивність людських ресурсів та регіональні можливості їх забезпечення / Т. Заяць // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 3. – С. 25–29.
4. Зеер Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентносный подход / Э. Ф. Зеер // Образование и наука. – 2004. – № 3 (27). – С. 44.
5. Климов Е. А. Психология профессионала / Климов Е. А. – М.: Ин-т практической психологии; Воронеж: НПО “МОДЭК”, 1996. – 400 с.
6. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: Монографія / А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.; За наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 504 с.